Joi, 14 noiembrie 2019

P9_TA(2019)0058

Incriminarea educației sexuale în Polonia

Rezoluția Parlamentului European din 14 noiembrie 2019 referitoare la incriminarea educației sexuale în Polonia (2019/2891(RSP))

(2021/C 208/05)

Parlamentul European,

— având în vedere Declarația universală a drepturilor omului din 10 decembrie 1948,

— având în vedere Obiectivele de dezvoltare durabilă ale Organizației Națiunilor Unite (ODM),

— având în vedere Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul), deschisă spre semnare la 11 mai 2011,

— având în vedere Convenția Consiliului Europei din 25 octombrie 2007 privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale (Convenția din Lanzarote),

— având în vedere Convenția din 18 decembrie 1979 privind eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei (CEDAW),

— având în vedere Convenția cu privire la drepturile copilului (CDC) din 20 noiembrie 1989,

— având în vedere Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „Carta”),

— având în vedere Declarația de la Beijing și Platforma de acțiune adoptate la 15 septembrie 1995, în cadrul celei de a patra Conferințe mondiale a ONU privind femeile, precum și documentele finale rezultate în urma acesteia, adoptate cu ocazia sesiunilor speciale ale Organizației Națiunilor Unite Beijing + 5 (2005), Beijing + 15 (2010) și Beijing + 20 (2015),

— având în vedere Conferința internațională privind populația și dezvoltarea, care a avut loc la Cairo în 1994, și programul său de acțiune,

— având în vedere Orientările tehnice internaționale privind educația sexuală ale UNESCO din 2018,

— având în vedere Orientările operaționale privind o educație sexuală cuprinzătoare ale Fondului Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA) din 2014,

— având în vedere Standardele privind educația sexuală în Europa, elaborate de Biroul regional pentru Europa al Organizației Mondiale a Sănătății (OMS) și de Centrul federal german pentru educație în domeniul sănătății,

— având în vedere raportul comisarului pentru drepturile omului al Consiliului Europei din 4 decembrie 2017, intitulat „Sănătatea și drepturile sexuale și reproductive ale femeilor în Europa”,

— având în vedere hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) din 20 iunie 2017 în cauza Bayev și alții/Rusia,

— având în vedere Directiva 2011/93/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile ([1]) și de înlocuire a Deciziei-cadru 2004/68/JHA a Consiliului din 22 decembrie 2003 privind combaterea exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile ([2]),

— având în vedere „Sondajul privind persoanele lesbiene, homosexuale, bisexuale și transsexuale din Uniunea Europeană”, publicat de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA) în 2019,

— având în vedere rezoluțiile sale anterioare referitoare la Polonia și, în special, Rezoluția sa din 15 noiembrie 2017 referitoare la situația statului de drept și a democrației în Polonia ([3]),

— având în vedere raportul din 10 iulie 2017 al Comisiei pentru drepturile femeii și egalitatea de gen, realizat în urma misiunii sale din Polonia din perioada 22-24 mai 2017,

— având în vedere raportul de misiune din 3 decembrie 2018 al Comisiei pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne, realizat în urma trimiterii unei delegații ad hoc în Polonia privind situația statului de drept (19-21 septembrie 2018),

— având în vedere Rezoluția sa din 13 februarie 2019 referitoare la regresul drepturilor femeii și al egalității de gen în UE ([4]),

— având în vedere articolul 132 alineatul (2) din Regulamentul său de procedură,

A. întrucât, la 17 iulie 2019, organizația „Stop pedofiliei” a prezentat Seimului o inițiativă cetățenească de modificare a articolului 200b din Codul penal polonez;

B. întrucât, la 15 octombrie 2019, în urma alegerilor parlamentare și a reluării unei sesiuni parlamentare suspendate, Seimul a dezbătut proiectul de lege în primă lectură și, la 16 octombrie 2019, a votat împotriva unei propuneri de respingere a proiectului de lege; întrucât se așteaptă ca examinarea legislativă a proiectului de lege să se reia după sesiunea de deschidere a Seimului nou ales, la 12 noiembrie 2019;

C. întrucât scopul declarat al proiectului de lege este acela de a modifica legile existente privind prevenirea și combaterea pedofiliei; întrucât a echivala promovarea pedofiliei cu furnizarea unei educații sexuale cuprinzătoare pentru tineri este un demers alarmant, greșit și dăunător;

D. întrucât noile dispoziții ale proiectului de lege prevăd că orice persoană care promovează public sau aprobă actul sexual în rândul minorilor este pasibilă de o pedeapsă de până la doi ani de închisoare;

E. întrucât dispozițiile de mai sus se aplică și cazurilor de utilizare a mijloacelor de comunicare în masă pentru a promova sau a aproba implicarea minorilor în acte sexuale sau alte activități sexuale, precum și în cadrul ocupațiilor legate de educația, tratamentul sau îngrijirea sau tutela minorilor, cu o pedeapsă de până la trei ani de închisoare; întrucât au existat și propuneri de a crește pedeapsa la cinci ani;

F. întrucât astfel de dispoziții ar incrimina efectiv furnizarea de educație sexuală cuprinzătoare pentru minori, sub pretextul prevenirii pedofiliei, ceea ce ar avea impact asupra educatorilor, activiștilor, furnizorilor de asistență medicală, psihologilor, editorilor și jurnaliștilor și chiar asupra părinților sau a tutorilor legali ai acestora, printre alții;

G. întrucât principiul constituțional al proporționalității implică faptul că legiuitorii nu au puterea discreționară absolută de a stabili norme de drept penal și că legea penală ar trebuie utilizată doar ca măsură de ultimă instanță, respectându-se astfel principiul *ultima ratio*; întrucât proiectul de lege ar încălca acest principiu;

([1]) JO L 335, 17.12.2011, p. 1.
([2]) JO L 13, 20.1.2004, p. 44.
([3]) JO C 356, 4.10.2018, p. 44.
([4]) Texte adoptate, P8_TA(2019)0111.

Joi, 14 noiembrie 2019

H. întrucât Polonia a ratificat Convenția de la Istanbul, Convenția din Lanzarote, CEDAW și CRC și are obligația, în temeiul dreptului internațional în materie de drepturile omului, de a oferi acces la o educație și o informare cuprinzătoare despre sexualitate, inclusiv despre riscurile de exploatare sexuală și de abuz sexual, precum și de a combate stereotipurile de gen din societate;

I. întrucât furnizarea unei forme de educație sexuală și de sănătate este deja obligatorie în 20 de state membre; întrucât unele state membre, printre care și Polonia, nu respectă Standardele privind educația sexuală în Europa, elaborate de OMS;

J. întrucât educația sexuală cuprinzătoare este un proces bazat pe programa școlară, prin care se predă și se învață despre aspectele cognitive, emoționale, fizice și sociale ale sexualității și care are drept scop să le ofere copiilor și tinerilor cunoștințele, aptitudinile, atitudinile și valorile care îi vor ajuta să își asigure sănătatea, bunăstarea și demnitatea; întrucât educația sexuală cuprinzătoare le-ar permite copiilor și tinerilor să dezvolte relații sociale și sexuale bazate pe respect și să țină totodată seama de modul în care alegerile lor le afectează propria bunăstare și pe cea a altora; întrucât educația sexuală le-ar permite, de asemenea, copiilor și tinerilor să înțeleagă și să își asigure protecția drepturilor lor pe tot parcursul vieții;

K. întrucât furnizarea unei educații sexuale cuprinzătoare este unul dintre principalele instrumente pentru îndeplinirea angajamentelor Conferinței Internaționale pentru Populație și Dezvoltare (CIPD25), cu ocazia celei de a 25-a aniversări ale sale, și anume satisfacerea deplină a nevoilor în materie de planificare familială, zero decese materne care pot fi prevenite și eliminarea completă a violenței bazate pe gen și a practicilor dăunătoare împotriva femeilor, a fetelor și a tinerilor;

L. întrucât, potrivit Cartei, Convenției europene a drepturilor omului și jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, sănătatea sexuală și reproductivă a femeilor este legată de mai multe drepturi ale omului, printre care dreptul la viață și la demnitate, dreptul de a nu fi supus unor tratamente inumane și degradante, dreptul de acces la asistență medicală, dreptul la viață privată, dreptul la educație și interzicerea discriminării, așa cum se reflectă și în Constituția Poloniei;

M. întrucât proiectul de lege propus poate fi considerat drept o altă tentativă de limitare a drepturilor sexuale și reproductive în Polonia în ultimii ani; întrucât încercarea de a limita și mai mult dreptul la avort a fost oprită în 2018, ca urmare a opoziției masive a cetățenilor polonezi exprimate în cursul marșurilor din „vinerile negre”;

N. întrucât Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat că, în chestiuni sensibile precum dezbaterea publică privind educația sexuală, în care trebuie echilibrate opiniile părinților, politicile educaționale și dreptul terților la libertatea de exprimare, autoritățile nu au altă opțiune decât să recurgă la criteriile de obiectivitate, pluralism, precizie științifică și, în cele din urmă, la utilitatea unui anumit tip de informații pentru publicul tânăr;

O. întrucât mulți copii și adolescenți își iau primele informații despre relațiile intime din materiale pornografice, în special online, și din mesaje contradictorii de la colegii lor; întrucât, în acest context, educația sexuală devine și mai importantă pentru a le oferi tinerilor instrumentele necesare pentru a naviga în siguranță pe internet și pe platformele sociale și pentru a nu cădea victime ale manipulării online, ajutându-i să înțeleagă conținutul pe care îl vizionează și să identifice informațiile bazate pe fapte și prezența stereotipurilor de gen și a sexismului;

P. întrucât minorii se pot confrunta cu obstacole în ceea ce privește accesul la mijloace de contracepție, cum ar fi legi și politici restrictive referitoare la furnizarea de contraceptive, pe lângă lipsa de cunoștințe; întrucât, chiar și atunci când reușesc să obțină mijloace de contracepție, adolescenții mai au de înfruntat obstacolul reprezentat de stigmatizarea activității sexuale în afara căsătoriei și/sau utilizării contraceptivelor, teama efectelor secundare și lipsa de cunoștințe privind utilizarea lor corectă; întrucât legislația poloneză privind vârsta consimțământului prevede că adolescenții cu vârsta de peste 15 ani sunt competenți din punctul de vedere al legii pentru a consimți la acte sexuale; întrucât, cu toate acestea, ei au nevoie de consimțământul tutorelui pentru a primi o prescripție pentru contraceptive;

Q. întrucât violența sexuală este larg răspândită, afectează în mod special minorii și ar trebui eradicată; întrucât sarcina în rândul adolescentelor rămâne o problemă socială majoră și poate fi un factor de mortalitate maternă și infantilă; întrucât educația sexuală cuprinzătoare contribuie la demontarea stereotipurilor de gen și la prevenirea violenței bazate pe gen,

1. reamintește că sănătatea sexuală este fundamentală pentru sănătatea și bunăstarea generală a persoanelor, a cuplurilor și a familiilor, pe lângă dezvoltarea socială și economică a comunităților și a țărilor, și că accesul la sănătate, inclusiv la sănătatea sexuală și reproductivă, este un drept al omului;

2. își exprimă profunda îngrijorare cu privire la dispozițiile extrem de vagi, de generale și de disproporționate din proiectul de lege, care vizează de fapt incriminarea difuzării educației sexuale către minori și a căror sferă de aplicare ar putea pune în pericol toate persoanele și, în special, profesorii de educație sexuală, inclusiv cadrele didactice, furnizorii de servicii medicale, autorii, editorii, organizațiile societății civile, jurnaliștii și părinții sau tutorii legali, cu pedepse de până la trei ani de închisoare pentru acțiuni de educație în materie de sexualitate umană, sănătate și relații intime; este în continuare preocupat de faptul că acest proiect de lege ar avea un efect de descurajare a educatorilor și că unul dintre principalele obstacole în calea educației sexuale este faptul că educatorii nu sunt sprijiniți;

3. reiterează cu fermitate faptul că accesul la informații cuprinzătoare și adecvate vârstei cu privire la sex și sexualitate și accesul la servicii de sănătate sexuală și reproductivă, inclusiv la educația sexuală, planificarea familială, metode contraceptive și avortul legal și în condiții de siguranță, sunt esențiale pentru a construi o abordare pozitivă și respectuoasă față de sexualitate și relațiile sexuale, pe lângă posibilitatea de a avea experiențe sexuale sigure, fără constrângeri, discriminare și violență; încurajează toate statele membre să introducă în școli o educație sexuală cuprinzătoare și adecvată vârstei pentru tineri;

4. reamintește că o astfel de educație este o parte a programei școlare necesară pentru a respecta standardele OMS pentru Europa în materie de educație și protecție a tinerilor; afirmă că o astfel de educație ar trebui să includă subiecte precum orientarea sexuală și identitatea de gen, exprimarea sexuală, relațiile și consimțământul afirmativ, precum și informații cu privire la urmările sau condițiile negative, cum ar fi infecțiile cu transmitere sexuală și HIV, sarcina nedorită, violența sexuală și practicile dăunătoare, cum ar fi ademenirea și mutilarea genitală a femeilor;

5. reamintește că educația, pe lângă faptul că este un drept fundamental de sine stătător, este o condiție prealabilă pentru exercitarea altor drepturi și libertăți fundamentale, astfel cum este garantat de articolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), de Constituția Poloniei și de Cartă; subliniază că, în loc să îi protejeze pe tineri, lipsa de informații și de educație cu privire la sex și sexualitate pune în pericol siguranța și bunăstarea tinerilor, făcându-i mai vulnerabili și mai puțin pregătiți pentru a identifica exploatarea sexuală, abuzurile și violența, inclusiv violența domestică și formele online de abuz, cum ar fi violența cibernetică, hărțuirea online și pornografia din răzbunare; consideră că o educație sexuală completă are, de asemenea, un impact pozitiv asupra rezultatelor egalității de gen, printre altele pentru că transformă normele de gen și atitudinile dăunătoare față de violența bazată pe gen, contribuie la prevenirea violenței intime în cuplu și a constrângerii sexuale, rupe tăcerea cu privire la violența sexuală, la exploatarea sexuală sau la abuzuri sexuale și le dă tinerilor puterea să ceară ajutor;

6. subliniază importanța educației în materie de sănătate și sexualitate, în special în cazul fetelor și al tinerilor LGBTI, care sunt afectați în mod special de norme de gen inechitabile; subliniază că o astfel de educație trebuie să îi învețe pe tineri și despre relațiile bazate pe egalitatea de gen, consimțământ și respect reciproc, ca mijloc de prevenire și combatere a stereotipurilor de gen, a homofobiei, a transfobiei și a violenței bazate pe gen; ia act de faptul că educația sexuală nu are ca rezultat începerea vieții sexuale la o vârstă mai mică;

7. reamintește că articolul 23 din Directiva 2011/93/UE solicită statelor membre, inclusiv Poloniei, ca, împreună cu organizațiile relevante ale societății civile, să ia măsurile necesare în vederea sensibilizării și reducerii riscului ca copiii să devină victime ale abuzului sexual și ale exploatării sexuale;

8. recunoaște rolul important al societății civile în furnizarea educației sexuale; solicită să se pună la dispoziție o finanțare adecvată pentru organizațiile în cauză, prin diferite instrumente de finanțare de la nivelul UE, cum ar fi programul „Drepturi și valori” din cadrul financiar multianual 2021-2027 și alte proiecte-pilot ale UE care ar putea avea un impact în acest domeniu;

Joi, 14 noiembrie 2019

9. condamnă recentele evenimente din Polonia, care vizează să dezinformeze, să stigmatizeze și să interzică educația sexuală și, în special, conținutul dur, inadecvat și eronat al justificării aferente proiectului de lege; invită parlamentul polonez să nu adopte proiectul de lege propus și să se asigure că tinerii au acces la o educație sexuală cuprinzătoare și că persoanele care furnizează această educație sunt sprijinite în acest sens, în mod obiectiv și în fapt;

10. invită Consiliul să abordeze această chestiune, precum și alte acuzații de încălcare a drepturilor fundamentale în Polonia, în contextul audierilor pe care le realizează în prezent privind situația din Polonia, în conformitate cu articolul 7 alineatul (1) din TUE;

11. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Comisiei și Consiliului, președintelui, guvernului și parlamentului Poloniei, precum și guvernelor și parlamentelor statelor membre.